

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců JUDr. Jaromíra Klepše a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila v právní věci

žalobce: T. K.
zastoupen JUDr. Josefem Tobiškou, advokátem
se sídlem Arne Nováka 4, 602 00 Brno

proti

žalovanému: Ministerstvo životního prostředí
sídlem Vršovická 1442/65
100 10 Praha 10

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 9. 2022, č.j. MZP/2022/500/1748

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění

I. Předmět

1. Česká inspekce životního prostředí, ředitelství, oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES (dále jen „ČIŽP“ nebo „inspekce“) rozhodnutím ze dne 13. 7. 2022, sp. zn.: ZN/ČIŽP/OOPLC/362/2020, č. j. ČIŽP/OOPLC/2022/2137 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) zabavila žalobci 125 exemplářů kaktusů podléhajících mezinárodní úmluvě CITES, právem Evropských společenství zařazených do přílohy B nařízení Komise (EU) 2021/2280, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 338/97, o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi (dále též jen „nařízení č. 338/97“, konkrétně:
 - 4 ks *Gymnocalycium cabreraense* (popis v zásilce VoS 2122), CITES B,
 - 40 ks *Gymnocalycium spegazzinii punillense/major* (popis v zásilce KP 249), CITES B,
 - 30 ks *Gymnocalycium spegazzinii* (popis v zásilce MT 07-286), CITES B,
 - 11 ks *Gymnocalycium cardenasianum* (popis v zásilce LF 614), CITES B,
 - 30 ks *Gymnocalycium spegazzinii major* (popis v zásilce JO 823/1), CITES B,
 - 10 ks *Gymnocalycium spegazzinii* (popis v zásilce Tom 325/1), CITES B
 (dále též jen „exempláře“),

neboť se účastník dne 25. 8. 2020 pokusil vyvézt dané exempláře CITES B bez vývozního povolení či platného fytosanitárního osvědčení do Číny.
2. Žalovaný napadeným rozhodnutím ze dne 14. 9. 2022, č. j. MZP/2022/500/1748 zamítl odvolání žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí.

II. Žaloba

3. Žalobce namítl, že při vydání rozhodnutí nebyly dodrženy lhůty dle § 34 a § 34a zákona č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy (dále jen „zákon o obchodování s ohroženými druhy“). K zadržení exemplářů došlo dne 25. 8. 2020, dne 25. 1. 2022 bylo žalobci doručeno oznámení o zahájení správního řízení o zabavení exemplářů a o zabavení exemplářů ČIŽP rozhodla dne 13. 7. 2022. Zákonná lhůta pro zahájení řízení o zabavení exemplářů dle § 34 zákona o obchodování s ohroženými druhy uplynula téměř 18 krát. Rozhodnutí o zabavení exemplářů ČIŽP vydala za 169 dní, tj. zákoná lhůta pro vydání rozhodnutí o zabavení exemplářů 90 dní dle § 34a zákona zde uplynula téměř 2 krát. Nedodržení těchto lhůt přiznala ČIŽP i ministerstvo životního prostředí, obhajoba pracovními důvody je podle žalobce nedůvodná.
4. Žalobce dále poukázal na to, že po zadržení zásilky se nedozvěděl, kde se nacházejí jeho exempláře, a že byly umístěny do záchraného centra. Byl vyzván k doložení dalších dokladů k zásilce. Nebyla mu umožněna dodatečná fytosanitární prohlídka. Proto požádal o provedení fytosanitární prohlídky stejných rostlin z výsevu, ze kterého pocházely exempláře v zásilce a toto fytosanitární osvědčení následně odeslal na ČIŽP. Podle ustanovení § 26 odst. 5 zákona o obchodování s ohroženými druhy jsou jen tři možnosti stanovení, jak naložit se zadrženým exemplářem v místě zadržení. Podle žalobce o stanovení

způsobu naložení měla ČIŽP rozhodnout, proti tomu měl být opravný prostředek. Odvezením exempláře do záchranného centra bez dokladu žalobce jako odesílatel ztratil kontrolu nad zásilkou a nemohl požádat Ústřední kontrolní a zkušební úřad zemědělský o vystavení dodatečného fytosanitárního osvědčení.

5. S odkazem na ustanovení § 25 odst. 3, písm. c) zákona o obchodování s ohroženými druhy Generální ředitelství cel zajišťuje trvale materiálně i organizačně podmínky pro umístění exemplářů na celních úřadech ve spolupráci s ČIŽP a orgány rostlinolékařské péče během kontroly. Podle žalobce vyloučení (či zákaz) pořízení potřebných (a chybějících) dokladů pro vývoz není zakázáno. ČIŽP dodatečné vystavení fytosanitárního osvědčení bezdůvodně odmítá bez opory v zákoně. Žalobce namítl, že inspekce bez opory v zákoně postupuje tak, že ihned odveze zásilku kaktusů nebo sukulentů do záchranného centra, ačkoliv kaktusy a sukulenty, na rozdíl od živočišných rodů a druhů, nevyžadují takový postup, kdy nezbytnou kontrolu je možno provést v místě, kde má odesílatel zásilku ze zákona pod úřední kontrolou a zničí balení zásilky, čímž není možno dohledat, zda byla zásilka otevřena zákonným způsobem a odpovědnými osobami. Obsah zásilky neobsahoval chráněné planě rostoucí rostliny, obsah zásilky nebyl považován za nedovolený, není přepravními podmínkami zakázán. Podle žalobce ČIŽP svévolně rozhodla, bez jakéhokoliv dokladu, který by prokazoval právní důvod zabavení, že bude zásilka zabavena, čímž de facto znemožnila jakékoliv provedení nezbytných kontrol podle celního zákona.
6. Žalobce je názoru, že má právo požádat Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělství o dodatečné provedení fytosanitární kontroly. Žalobce k tomu dokládá vyjádření ze dne 4. 6. 2021, které si k problematice dodatečného vystavení dokladu CITES vyžádala Společnost českých a slovenských pěstitelů kaktusů a sukulentů, z. s. Oproti tomu ze stanoviska ze dne 29. 11. 2021 vyplývá, že tento orgán nebude provádět šetření u zásilek, které jsou v záchranném centru a nikoliv v moci vlastníka. Podle žalobce byl obsah tohoto vyjádření dohodnut s ČIŽP, vyjádření odporuje ustanovení § 26 odst. 5 zákona o obchodování s ohroženými druhy. Žalobce namítl, že svévolným odvezením zadržené zásilky do záchranného centra, žalobce ztratil možnost své pochybení napravit, čímž byl poškozen na svých právech.
7. Žalobce navrhl, aby soud vyžádal vyhotovení znaleckého posudku z oblasti mezinárodní obchod s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin – kaktusy a sukulenty, znalec Ing. J. V., kterým by měly být objasněno 6 otázek podle žalobce významných pro projednávanou věc.
8. Žalobce dále namítl promlčení. Uvedl, že od doby, kdy bylo zahájeno řízení (o zabavení exemplářů a o přestupku) již uplynula promlčecí doba 1 roku. Je názoru, že pokud budou exempláře úředně zabaveny, dostane ČIŽP žalobce do situace, kdy chybějící průvodní doklad (který bylo možno obstarat dodatečně) bude považován za pokus o nelegální vývoz podle § 34d odst. 1, písm. c) zákona o obchodování s ohroženými druhy, za což žalobci hrozí pokuta až 500.000 Kč. Jednáním žalobce nevznikla žádná škoda na majetku nebo přírodě, nedošlo k zásahu do přírodních společenstev, nebo k ohrožení druhu vyhubením. Zabavení exemplářů a následná možná pokuta za přestupek jsou 2 tresty za jeden čin, který nezpůsobil žádnou celospolečenskou ani jinou škodu, neohrozil přírodní společenstva ani ochranu přírody v České republice. Promlčecí doba nebyla nijak prodloužena. Žalobce nesouhlasí s názorem ČIŽP, že promlčení doba činí 3 roky. Rozhodnutí o zabavení rostlin je majetkovou sankcí, která ve svém důsledku nepřesahuje stanovenou hranici pro stanovení

délky promlčení lhůty, tedy 100.000 Kč. Podle žalobce došlo k promlčení, nesouhlasí s názorem ČIŽP, že počátek subjektivní promlčecí doby se odvozuje od zahájení řízení.

III. Vyjádření žalovaného

9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že v obecném tvrzení, že inspekce nedodržela předmětné procesní lhůty, není mezi žalobcem a žalovaným sporu. Názor žalobce a žalovaného se však rozchází v důsledcích takového nedodržení. Žalovaný je přesvědčen, že obě zmíněné lhůty mají pouze pořádkový charakter a jejich uplynutí nemá za důsledek nezákonnost rozhodnutí inspekce. Žalovanému nebylo známo prodlení inspekce se zahájením řízení i s vydáním rozhodnutí, přičemž žalobce se proti takovému postupu nikterak nebránil a nevyužil ani možnosti uplatnění opatření proti nečinnosti ve smyslu § 80 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „*správní řád*“).
10. Setrval na tom, že inspekce postupovala správně. Uvedl, že bylo třeba vyjasnit zákonné podmínky vývozu a s ohledem na specifika případu (zásilka byla podána k přepravě – vývozu – tedy již mimo dispozici žalobce) a na skutečnost, že se jednalo o živé exempláře, které vyžadují odbornou péči, dospěla inspekce k závěru, že je na místě exempláře umístit v záchranném centru, které je odborně vybaveno na péči o předmětné druhy kaktusů. Při takovém postupu nevydává inspekce rozhodnutí, to inspekci zákon č. 100/2004 Sb. neukládá a ani to neodpovídá charakteru faktického úkonu, který je třeba často učinit poměrně akutně. Žalobce se mohl bránit zásahovou žalobou podle § 82 s. ř. s. Podstata věci je však tak, že žalobce nedisponoval a nepředložil povolení k vývozu dle § 12 zákona č. 100/2004 Sb. a doklad CITES (tzv. „*permit*“) ve smyslu § 21 odst. 1 stejného zákona. Případné fytosanitární osvědčení je dle § 17 zákona č. 100/2004 Sb. náhradou za povolení dle § 12 zákona č. 100/2004 Sb. a pro jeho použití platí tedy stejná pravidla, jako v případě povolení k vývozu. V případě vyvážení exemplářů odesláním zásilky je třeba disponovat vývozním povolením, resp. rostlinolékařským osvědčením, již v době „vývozu“, tj. v době předání poštovní zásilky k přepravě z Evropské unie. Jestliže zásilka byla předána k vývozu (již zcela mimo dispozici žalobce) bez takového dokladu, je to důvodem pro zabavení vyvážených exemplářů dle § 34a odst. 1 zákona č. 100/2004 Sb. Žalobce takovým povolením v době vývozu nedisponoval.
11. Dle vyjádření Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského ze dne 29. 11. 2021, č. j. UKZUZ 213486/2021, nelze vyhotovovat zpětně předmětné osvědčení, neboť šetření se z logiky věci dle dlouholeté praxe provádí v místě nakládky, pěstování a balení zboží, nikoliv v záchranném centru či v místě zadržení zásilky celním orgánem apod. Uvedené rovněž odpovídá zákonným podmínkám podání žádosti dle § 28 odst. 1 zákona 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Rozpor s vyjádřením ze dne 4. 6. 2021 si žalovaný nedokáže nijak vysvětlit, žalobce nedoložil, že šlo snad o účelovou dohodu. Žalovaný pak uvedl, že podmínky čl. 15 nařízení Komise (ES) č. 865/2006 pro vydání povolení se zpětnou platností v daném případě nebyly naplněny, žalobce je nikterak nedoložil a ani se jejich splnění nedovolává. Zamezením přístupu k zadrženým exemplářům nemohlo žalobci způsobit namítanou újmu či jinak nezákonně zasáhnout do jeho práv. Podle žalovaného by dodatečné dodávání fytosanitárního osvědčení vytvořilo praxi, kdy by vývozci zcela běžně vyváželi exempláře CITES bez vývozního povolení a pouze v případě, kdy by celní či jiný orgán odhalil jejich zásilku, dodatečně by pouze v těchto případech zajišťovali zpětné vydání rostlinolékařského osvědčení. To rozhodně nelze připustit i s ohledem na celosvětově

důležitý značně preventivní účel zákona č. 100/2004 Sb., který má zamezit jakýmkoliv „podezřelým“ obchodům a transferům s exempláři druhů ohrožených vyhynutí.

12. Žalobcem dokládané osvědčení č. 255520 ze dne 2. 9. 2020 nepřísluší k předmětným exemplářům, neboť bylo vystaveno až několik dnů po podání zásilky k celnímu odbavení do Číny, zásilka již nebyla v dispozici účastníka. Žalovaný dále zpracování znaleckého posudku považuje za zcela nadbytečné, protože žalobcem nastíněné otázky by nemohly přinést nic nového v primární otázce důvodu zabavení exemplářů.
13. Co se týče námitky promlčení, žalovaný uvedl, že řízení o zabavení exemplářů není řízením o přestupku dle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů a zabavení exempláře dle § 34a zákona č. 100/2004 Sb. není trestem propadnutí věci dle § 35 písm. d) přestupkového zákona. Na zabavení exemplářů tak nelze aplikovat pravidla pro prekluzi přestupků. Žalovaný dodal, že nedodržení lhůty dle § 34 a § 34a nemá následek pro věc samu.
14. Co se týče možného přestupku dle § 34d odst. 1 písm. c) zákona č. 100/2004 Sb. žalovaný uvedl, že předmětem daného řízení je pouze zabavení exemplářů, nikoliv odpovědnost za zmíněný přestupek.

IV. Replika žalobce

15. Žalobce v replice shrnul, že ČIŽP je povinna rozhodovat věci bez zbytečných průtahů a v zákonem stanovených lhůtách. V projednávané věci byly způsobeny zásadní průtahy, byla porušena právní jistota a práva žalobce. Podle žalobce není nutné, aby podával opatření proti nečinnosti on, nadřízený správní orgán se má dozvědět o průtazích sám z průběhu kontroly popř. z oznámení podřízeného správního orgánu. Žalovaný provádí kontrolu vadně, za 518 dní se nedozvěděl o průtazích ČIŽP.
16. V doplnění repliky pak znovu poukázal na § 26 odst. 5 zákona. Namítl, že celní úřad převzal od České pošty zásilku s rostlinami, formálně ji zadržel a předal ČIŽP. Nic nebránilo tomu, aby zadržené rostliny byly ponechány v režimu zadržení na celnici k doplnění dokladů. V tuto dobu mohla ČIŽP požádat policejní orgán celní správy o posouzení, zda se nejedná o trestný čin. Místo toho požádala o toto posouzení až v době, kdy byly zadržené rostliny umístěny v záchranném centru, kdy žalobce již neměl žádnou možnost obrany. Výše uvedené jednání ČIŽP, kdy nepostupovala v souladu s § 26 zákona, poškodilo žalobce tak, že ztratil kontrolu nad zásilkou (a tedy i možnost požádat orgán rostlinolékařské péče o provedení fytosanitární prohlídky jako doplnění chybějícího dokladu). V českém právním řádu není žádné ustanovení, které by zakazovalo dodatečné vystavení a dodání chybějícího fytosanitárního osvědčení ze strany orgánu rostlinolékařské péče podle § 17 zákona.
17. Žalobce si nebyl vědom povinnosti mít vývozní povolení, mohl to napravit. Je názoru, že jeho jednání, kdy vyvážel uměle vypěstované rostliny (které jsou mimo jiné běžně volně dostupné ke koupi například v Hornbachu či Obi) bez vývozního povolení, nelze kvalifikovat jako jednání v rozporu s veřejným zájmem, v důsledku čehož mohlo být zasaženo do vlastnického práva žalobce. Žalobce svým jednáním nezpůsobil škodu třetí osobě ani státu. Naopak mu vzniká škoda na hodnotě zadržených, resp. zabavených rostlin, na nákladech, které vznikají v souvislosti s pobytem rostlin v záchranném centru (náklady na založení a udržování kultury těchto rostlin), na nákladech právního zastoupení a na psychické újmě žalobce.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

18. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal na základě skutkového i právního stavu v době vydání rozhodnutí správního orgánu a v mezích uplatněných žalobních bodů v souladu s § 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném a účinném znění (dále jen “s. ř. s.”), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti.
19. O podané žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, neboť žalobce se nevyjádřil k výzvě soudu, zda s rozhodnutím bez nařízení jednání souhlasí, jeho souhlas s projednáním věci bez jednání byl tedy presumován dle věty druhé cit. ustanovení. Žalovaný s projednáním věci bez nařízení jednání souhlasil.
20. Soud taktéž neshledal důvod pro nařízení jednání z důvodu dokazování. Zásadní podklady pro věc jsou totiž součástí správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Žalobcem navrhované důkazy prvostupňovým rozhodnutím, odvoláním, žalovaným rozhodnutím včetně doručky, stanovisko Ústředního kontrolního a zkušební ústav zemědělství ze dne 29. 11. 2021, jsou poté součástí správního spisu. Důkaz vyjádřením Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělství ze dne 4. 6. 2021 je podle názoru soudu pro předmět věci nadbytečný (k tomu viz níže).
21. Městský soud neshledal ani důvod pro zadání znaleckého posudku ve věci. Žalobcem žádané odborné posouzení zadávaných otázek není podstatné pro předmět projednávané věci (k tomu viz níže v závěru rozsudku).
22. Ze správního spisu vyplývá, že při kontrole zásilky dne 25. 8. 2020 určené příjemci do Číny bylo zadrženo na Celním úřadě Praha Ruzyně 125 živých exemplářů CITES. V době vývozu nedoprovázely všechny výše zmíněné zásilky žádné doklady (zejména vývozní povolení). Inspekce zásilku téhož dne zadržela a předala ji do záchranného centra Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy.
23. Česká inspekce životního prostředí žalobce vyzvala 24. 9. 2020 k dodatečnému předložení dokumentů k zásilkám a k písemnému vyjádření.
24. Žalobce se k výzvě vyjádřil podáním ze dne 3. 10. 2020. Uznal, že zásilka neobsahovala žádné fytoosanitární osvědčení. Domníval se, že fytoosanitární osvědčení v zásilce je určeno pro orgán dovozní země, podle jeho informací Čína žádné doklady CITES nevyžadovala. Uvedl, že se jedná o rostliny, které patří do přílohy B nařízení Rady č. 338/97, byly uměle vypěstovány ze semen, které získal z vlastních kulturních rostlin. Žalobce současně přiložil k rostlinolékařské osvědčení ke 125 kusům rostlin, které dle § 17 odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy má nahrazovat vývozní povolení. Žalobce měl za to, že takto splnil požadavky na chybějící dokumenty k zásilce.
25. Česká inspekce životního prostředí získala rovněž odborné vyjádření k zabavené zásilce od Univerzity Karlovy, Přírodovědecké fakulty ze dne 18. 11. 2020. Z tohoto vyjádření vyplývá, že dle stavu převzatých rostlin do záchranného centra se jednalo o exempláře vypěstované ve středoevropské skleníkové kultuře ze semen.
26. Česká inspekce životního prostředí se obrátila 25. 10. 2021 na Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělství se žádostí o součinnost při objasnění okolností vydání fytoosanitárního

osvědčení žalobci ze dne 2. 9. 2020. Z odpovědi ze dne 1. 11. 2021 vyplývá, že šetření proběhlo dne 2. 9. 2020 v X, kde žalobce pěstuje rostliny pro další prodej nebo výměnu.

27. Inspekce následně požádala Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělství o vyjádření, zda tento ústav provádí nebo bude provádět fyto-sanitární kontroly v záchranných centrech za účelem vydání dodatečného atestu pro potřeby vývozu/dovozu exemplářů rostlin zadržených podle zákona č. 100/2004 Sb. a exemplářů zajištěných orgány činnými v trestním řízení. Ve sdělení ze dne 29. 11. 2021 ústav uvedl, že preferuje šetření vyvážené komodity v místě pěstování nebo skladování. U zadržených zásilek či umístěných v izolačních centrech taková šetření ústav provádět nebude.
28. Žalobce se v řízení vyjádřil ve dnech 3. 2., 23. 3. 2022 a 30. 5. 2022.
29. Inspekce dne 13. 7. 2022 vydala prvostupňové rozhodnutí. O odvolání žalobce rozhodl žalovaný dne 14. 9. 2022.
30. Podle § 3 odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy postup při dovozu, vývozu, zpětném vývozu a dalších způsobech regulace nakládání s exempláři upravují přímo použitelné předpisy Evropských společenství v oblasti obchodování s ohroženými druhy.
31. Tímto přímo použitelným předpisem je především nařízení č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi v relevantním znění; v projednávané věci tedy především ve znění nařízení Komise (EU) 2019/2117, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 338/97. Příloha nařízení pak obsahuje druhy uvedené v přílohách Úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, jakož i druhy, jejichž stav zachování si žádá, aby byl regulován nebo monitorován obchod s nimi směřující z Unie a do Unie a probíhající na jejím území.
32. Podle článku 5 odst. 4 nařízení č. 338/97 vývozní povolení smí být vydáno teprve poté, kdy došlo ke splnění podmínek uvedených v článku 5 odst. 2 písm. a)/odchyt, sběr exemplářů ve volné přírodě nebo vývoz nebude mít škodlivý účinek na stav zachování druhu/, b)/ předložení dokumentů dokazujících, že exempláře byly získány v souladu s právními předpisy o ochraně dotyčných druhů/, c) bod i)/ jakýkoli živý exemplář bude tak připraven a přepravován, aby se minimalizovalo nebezpečí zranění, poškození zdraví nebo krutého zacházení/ a písm. d)/ výkonný orgán členského státu po konzultaci s příslušným vědeckým orgánem dospěje k názoru, že neexistují žádné další okolnosti týkající se zachování druhu, které mluví proti vydání vývozního povolení/.
33. Podle § 11 odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy žadatel předloží žádost o vydání povolení k vývozu nebo potvrzení o zpětném vývozu exempláře jiného než exempláře druhu přímo ohroženého vyhynutím, pro jehož vývoz nebo opětovný vývoz je nezbytné povolení nebo potvrzení ministerstva, nebo potvrzení o zpětném vývozu na předepsaném formuláři ministerstvu. Podle § 12 zákona o obchodování s ohroženými druhy Ministerstvo vydá povolení k vývozu nebo potvrzení o zpětném vývozu exempláře jiného než exempláře druhu přímo ohroženého vyhynutím, pro jehož vývoz nebo opětovný vývoz je nezbytné povolení nebo potvrzení ministerstva, jen pokud žadatel splnil podmínky požadované právem Evropských společenství o ochraně ohrožených druhů a podmínky stanovené v § 3 odst. 4 a § 11.
34. Mezi stranami je nesporné, že zadržené exempláře náleží do čeledi Cactaceae (kaktusů), které všechny, byť s některými výjimkami, náležejí do přílohy CITES II/B nařízení Rady č.

338/97. Podle článku 5 odst. 4 nařízení č. 338/97 vývoz nebo zpětný vývoz exemplářů druhů, jež jsou zařazeny do příloh B a C, ze Společenství je možný pouze poté, co byly provedeny potřebné kontroly a na celním úřadě, kde se vyřizují vývozní formalities, bylo předloženo vývozní povolení nebo potvrzení o zpětném vývozu vydané výkonným orgánem členského státu, na jehož území se exempláře nacházejí.

35. Samotný smysl ochrany živočichů a rostlin zařazených do jednotlivých příloh A-D nařízení č. 338/97 (důvody k zařazení druhů do jednotlivých příloh jsou blíže rozvedeny v článku 3 nařízení) se odvozuje od účelu Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES). Tímto účelem je chránit ohrožené druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin prostřednictvím regulace mezinárodního obchodu s exempláři takových druhů (srov. bod 1 odůvodnění nařízení č. 338/97 a článek 1 nařízení, jež obdobně definuje cíl tohoto nařízení).
36. Účelem a cílem nařízení je tedy regulace obchodu s chráněnými druhy živočichů a rostlin. Potřebou takové ochrany je tedy dle názoru soudu vymezen veřejný zájem Evropských společenství a právě z tohoto důvodu byl žalobce k vývozu předmětných exemplářů obecně povinen disponovat povolením ministerstva životního prostředí. Tato povinnost disponovat vývozním povolením mezi stranami není sporná.
37. Bod 9 odůvodnění nařízení č. 338/97 pak předpokládá odchylky od obecných pravidel vývozu „*vzhledem k tomu, že je nutno definovat zvláštní ustanovení použitelná pro exempláře narozené a odchované v zajetí nebo na exempláře uměle vypěstované, pro exempláře, které jsou osobního nebo rodinného charakteru, a na nekomerční zápůjčky, dary nebo výměny mezi registrovanými vědci nebo vědeckými institucemi*“. Konkrétní odchylky jsou pak stanoveny v článku 7 nařízení, podle kterého „*v případě uměle vypěstovaných rostlin není nutno trvat na splnění ustanovení článků 4 a 5*“ (podmínky pro dovoz a vývoz ze Společenství – pozn. soudu), „*a to za zvláštních podmínek, které stanoví Komise a které se týkají: i) používání rostlinolékařských osvědčení; ii) obchodu prováděného registrovanými obchodníky a vědeckými institucemi uvedenými v odstavci 4 tohoto článku; a iii) obchodu s hybridy*“.
38. Z uvedeného tedy vyplývá, že byť u uměle vypěstovaných rostlin není nutno trvat na všech stanovených podmínkách pro dovoz a vývoz ze Společenství, týkají se odchylky konkrétně jen tří oblastí, mj. možnosti vývozu na základě rostlinolékařského osvědčení (srov. § 17 zákona o obchodování s ohroženými druhy). To, zda předmětné exempláře rostlin případně byly uměle vypěstované, tedy nic nemění na samotné povinnosti disponovat vývozním povolením (být může být v podobě rostlinolékařského osvědčení).
39. Vývozní povolení tedy eventuálně mohlo být nahrazeno fytosanitárním osvědčením. To však žalobce doložil až 8. 10. 2020 k vyjádření ze dne 3. 10. 2020, jeho vystavení bylo datováno ke dni 2. 9. 2020. Žalobce tedy v době odesílání resp. zadržení zásilky (25. 8. 2020) nedisponoval žádným vývozním povolením a ani fytosanitárním osvědčením.
40. Vycházejí z výše uvedeného, vývoz bez jakéhokoliv povolení pak obecně znamená, že vůbec nebyly posouzeny podmínky stanovené nařízením, tj. zda je takový vývoz exemplářů v daném případě vůbec možný. Samo takové jednání v rozporu s nařízením potažmo se zákonem o obchodování s ohroženými druhy proto porušuje výše specifikovaný veřejný zájem. Je proto nerozhodné, zda vývozem byla fakticky způsobena nějaká škoda třetím osobám.

41. To, zda si byl žalobce vědom své povinnosti disponovat při vývozu exemplářů vývozním povolením, taktéž není pro věc rozhodující. Tato povinnost žalobci (ostatně jako všem obecně vývozcům) vznikla přímo ze zákona a potažmo přímo z nařízení Evropských společenství. Z citovaných ustanovení nevyplývá žádný prostor pro soud (či pro správní orgány), aby nějakým způsobem zohledňovaly to, zda si vývozce své povinnosti disponovat vývozním povolením byl nebo mohl být vědom.
42. Mezi stranami tedy není sporné, že vyvážené exempláře byly uměle vypěstované rostliny. Přímou to navíc vyplývá jak z vyjádření žalobce založeného ve správním spisu ze dne 3. 10. 2020, z vyjádření Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy ze dne 18. 11. 2020, která potvrdila, že se jedná o exempláře vypěstované ve středoevropské skleníkové kultuře a z osvědčení ze dne 2. 9. 2020. Rovněž inspekce v prvostupňovém rozhodnutí mlčky tuto skutečnost akceptovala, když shrnula podmínky pro vývoz uměle vypěstovaných rostlin a zabývala se relevancí dodatečně předloženého fytosanitárního osvědčení ze dne 2. 9. 2020 jakožto náhražky vývozního povolení v této věci (strany 19 a násl. prvostupňového rozhodnutí).
43. Ze spisu vyplývá, že žalobce dodatečně dne 3. 10. 2020 předložil inspekci rostlinolékařské osvědčení Ústavu č. EU/CZ/255520 ze dne 2. 9. 2020. Z jeho obsahu vyplývá, že 125 kusů kaktusů, které jsou specifikovány v tomto osvědčení (bod 8 osvědčení), bylo určeno poštou do Číny (body 6 a 7 osvědčení), bylo otestováno a splňuje příslušné požadavky (bod 10 osvědčení). Jedná se o uměle vypěstované rostliny (bod 11). K okolnostem vydání tohoto osvědčení Ústav dne 1. 11. 2021, pod č. j. UZKUZ/196244/2021 uvedl, že šetření proběhlo v místě, kde žalobce rostliny pěstuje.
44. Podle § 17 odst. 1 a 2 zákona o obchodování s ohroženými druhy (v souladu s výjimkou dle článku 7 nařízení č. 338/97) platí, že povolení ministerstva k vývozu uměle vypěstovaného exempláře rostlinného druhu může být v případech, které stanoví prováděcí právní předpis, nahrazeno rostlinolékařským osvědčením vydaným podle jiného zákona, jsou-li splněny podmínky, které stanovila Evropská komise. Úředně ověřenou kopii rostlinolékařského osvědčení vydaného pro vývoz exempláře rostlinného původu podle odstavce 1 zašle orgán rostlinolékařské péče nejpozději do 15 dnů od jeho vydání ministerstvu, s výjimkou případů, kdy lze zaslat údaje z těchto dokladů elektronicky; případy, kdy tak lze učinit, stanoví prováděcí právní předpis.
45. Podmínky pro vydání rostlinolékařského osvědčení pro vývoz rostlin vyplývají ze zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči. Takové osvědčení vystavuje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Podle § 28 odst. 1 toho zákona platí, že „*žádost o vydání rostlinolékařského osvědčení pro vývoz nebo rostlinolékařského osvědčení pro reexport (dále jen "rostlinolékařské osvědčení") podává Ústavu profesionální provozovatel, popřípadě jiná osoba, pokud jsou splněny podmínky nařízení (EU) 2016/2031 nejméně 3 pracovní dny přede dnem naložení zásilky. Žádost kromě obecných náležitostí žádosti podle správního řádu obsahuje údaje o druhu a množství vyvážených rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů. Žadatel spolu se žádostí navrhne místo, ve kterém umožní Ústavu provést potřebné šetření.*“
46. Žalobce jako žadatel byl tedy povinen požádat o fytosanitární osvědčení, jež mohlo nahradit vývozní povolení ministerstva životního prostředí, zásadně dopředu před vypravením zásilky. Účel tohoto postupu vyplývá ze závěrečné věty téhož ustanovení § 28 odst. 1 zákona o rostlinolékařské péči „*Ústav toto šetření provádí s cílem ověřit soulad dotčených rostlin, rostlinných produktů nebo jiných předmětů s fytosanitárními dovozními požadavky dotčené třetí*

země. Pokud Ústav nemá fytosanitární dovozní požadavky dotčené třetí země k dispozici, šetření neprovede a řízení zastaví.“

47. Ze spojení podmínky předložit žádost o osvědčení nejméně 3 dny před naložením zásilky s účelem šetření pak podle názoru soudu vyplývá, že fytosanitární osvědčení se musí vztahovat vždy ke konkrétní zásilce, která má být odeslána. Jen tak podle názoru soudu Ústav může hodnotit a výsledně potvrdit požadovaný soulad vyvážené zásilky s veřejným zájmem.
48. Podle názoru soudu samotné rostlinolékařské osvědčení ze dne 2. 9. 2020, které žalobce doložil dodatečně, ještě nemůže prokázat, že potřebné požadavky splnila zásilka zadržaná dne 25. 8. 2020. Žalobce toto osvědčení získal až dodatečně, specifikace testovaných rostlin v osvědčení sice v zásadě odpovídá počtu a druhu těch rostlin, které byly zadrženy v zásilce dne 25. 8. 2020. Současně však Ústav potvrdil, že netestoval přímo ty rostliny, které byly obsahem zásilky a žádnou takovou návaznost žalobce v řízení ani neprokázal. Ani věcně toto osvědčení tak neprokazuje, že žalobce již v době odesílání zásilky držel pro exempláře vývozní povolení.
49. Žalobce v dalších námitkách sporuje vhodnost postupu inspekce.
50. Podle § 26 odst. 5 zákona o obchodování s ohroženými druhy platí, že v případě zjištění porušení práva Evropských společenství o ochraně ohrožených druhů nebo tohoto zákona nebo v případě pochybnosti celní úřad exemplář zadrží a neprodleně o tom informuje inspekci. Inspekce zadržený exemplář posoudí přednostně v místě zadržení a stanoví, zda zahájí řízení o zabavení exempláře (§ 34a), nebo zda bude zadržený exemplář ponechán v režimu zadržení k provedení nezbytných kontrol podle tohoto zákona a dalšího nakládání s exemplářem, zejména cílového určení exempláře, doplnění dokladů, objasnění skutkových okolností nebo exemplář vrátí tomu, kdo jej má v držení. V případě, že do 8 hodin od zadržení živého exempláře není možné posouzení inspekci v místě zadržení zajistit, celní úřad zajistí jeho umístění v záchranném centru a informuje inspekci. Pokud se má exemplář zabavit (§ 34a), postupuje se podle tohoto zákona a nikoli podle celních předpisů. V případě zadržení nebo zabavení exempláře sdělí inspekce tuto skutečnost příslušnému orgánu veterinární správy nebo rostlinolékařské péče a přemístění a umístění exempláře provede v souladu se stanovenými podmínkami podle jiných právních předpisů.
51. Ze správního spisu vyplývá, že inspekce ve spolupráci s celním úřadem zásilku zadržela dne 25. 8. 2020 a téhož dne exempláře předala do Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. O tomto umístění informovala téhož dne Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. O zadržení zásilky byl informován žalobce dne 25. 9. 2020 a byl vyzván k doložení podkladů k zásilce.
52. Dle citovaného ustanovení § 26 odst. 5 zákona o obchodování s ohroženými druhy je to inspekce, kdo má v případě zadržení exempláře posoudit vhodnost dalšího nakládání s ním. V daném případě zjevně rozhodla o druhém z možných postupů – tj. o zatímním ponechání exemplářů v režimu zadržení a v této souvislosti i o umístění zadržených exemplářů do záchranného centra – do Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. To vzhledem k samotnému účelu regulace vývozu těchto rostlin (viz výše) je nepochybně v souladu s veřejným zájmem.
53. Zatímní ponechání exemplářů v režimu zadržení poté bylo vhodnější, než vrácení exemplářů žalobci nebo zahájení řízení o zabavení exemplářů dle § 34a zákona o obchodování

s ohroženými druhy. Dle zápisu ze dne 25. 8. 2020, č. j. ČIŽP/00PLC/2020/2049 inspekce v okamžiku zadržení zásilky ještě nedisponovala žádnými informacemi o osobě, důvodech, okolnostech a případně o povoleních žalobce k vývozu rostlin. Bylo tedy i podle názoru soudu vhodné, aby inspekce zásilku prozatím zadržela, nevracela ji odesílateli, tj. žalobci a vyzvala jej k součinnosti.

54. Současně učiněné opatření, tj. umístění do záchranného centra, vzhledem k tomu, že se jednalo o živé rostliny, bylo pak podle soudu adekvátní dané situace. Okamžitě byla totiž zajištěna záchrana zadržených exemplářů a další vhodná péče o ně. Ostatně právě na skutečnost, že se jedná o živé rostliny, žalobce poukázal ve vyjádření ze dne 3. 10. 2020, když žádal o co nejdřívejší odeslání zásilky.
55. Tento další postup činí inspekce dle ustanovení § 26 odst. 5 zákona o obchodování s ohroženými druhy toliko faktickým úkonem, když tento postup stanoví a nerozhoduje o něm. Možnost právní obrany proti tomuto faktickému úkonu se pak odvíjí od přijatého opatření a tomu, jak se projeví jeho dotčení ve sféře osoby. V nynějším řízení není úlohou soudu, aby se vyjadřoval k veškerým možnostem právní obrany proti postupům inspekce v takové situaci. Nicméně, pokud by např. dotčená osoba měla za to, že při postupu dle § 26 odst. 5 zákona nebylo vhodné zahajovat řízení o zabavení věci dle § 34a zákona (tj. že nebyly splněny podmínky pro zabavení věci) a věc naopak měla být vrácena této osobě, nepochybně lze tuto argumentaci uplatnit v samotném řízení proti rozhodnutí o zabavení věci. Otázka samotné vhodnosti a zákonnosti opatření o umístění exemplářů do záchranného centra by mohla být předmětem případné žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením dle § 82 s. ř. s. Městský soud proto nepřisvědčil žalobci v námitce, že proti stanovení dalšího postupu inspekcí dle § 26 odst. 5 zákona není možnost právní obrany.
56. Žalobce se o zadržení zásilky dozvěděl dne 25. 9. 2020. Správní spis neobsahuje žádné podání, jímž by se o konkrétní umístění exemplářů zajímal. Byť žalobce tvrdí, že mu informace o umístění exemplářů byla e-mailem odepřena, to nijak nedokládá. Z dokladů o převzetí exemplářů do Botanické zahrady Univerzity Karlovy dne 25. 8. 2020 nicméně vyplývá, že si inspekce u záchranného centra vymínila pouze tolik, aby centrum nepodávalo o zadržených exemplářích žádné informace bez jejího předchozího souhlasu. Z obsahu spisu tedy nevyplývá, že by inspekce sama bránila žalobci, aby se již dříve (než až při zahájení řízení dne 25. 1. 2022) dozvěděl o umístění exemplářů v záchranném centru. Podstatné však je to, že žalobce alespoň o zadržení exemplářů věděl poměrně neprodleně a proti tomu mohl využít již tehdy právní obranu. To však žalobce ke své tíži neučinil.
57. Co se týče otázky získání dodatečného fytozdravostního osvědčení postupem inspekce, městský soud uvádí následující.
58. V první řadě dle § 28 odst. 1 zákona o rostlinolékařské péči platí, že o osvědčení musí být požádáno nejméně 3 pracovní dny před naložením zásilky. O osvědčení nelze tedy žádat méně než 3 dny před naložením zásilky a tím spíše není možné žádat o vystavení tohoto osvědčení zpětně.
59. Co se týče místa provedení fytozdravostního šetření, podle § 28 odst. 1 zákona o rostlinolékařské péči platí, že „žadatel spolu se žádostí navrhne místo, ve kterém umožní Ústavu provést potřebné šetření.“ Podle § 28 odst. 2 zákona o rostlinolékařské péči „Ústav šetření podle odstavce 1 provede v místě, které splňuje minimální požadavky na technické vybavení stanovené prováděcím právním předpisem. Rozsah šetření stanoví prováděcí právní předpis.“

60. Obecně podle názoru soudu není důvod k tomu, aby Ústav rostlinolékařské osvědčení nemohl vydat na základě šetření i přímo v záchranném centru. Provést šetření v záchranném centru jako kdekoliv na jiném vhodném místě podle názoru soudu nebrání žádné ustanovení zákona o rostlinolékařské péči. To, že Ústav dle svého vyjádření ze dne 29. 11. 2021 (založeno ve správním spisu) šetření v tomto místě fakticky neprovádí, pak není pro projednávanou věc podstatné. Z toho důvodu ostatně soud neprovedl důkazy vyjádřeními ze dne 4. 6. 2021 a 29. 11. 2021, jimiž žalobce poukazoval jen na rozdílné názory Ústavu na možnost provedení šetření v záchranném centru.
61. Podle názoru soudu je podstatné to, že již dle zákona o rostlinolékařské péči v zásadě platí, že rostlinolékařské osvědčení bude vystaveno jen před naložením zásilky. Takto podle názoru soudu tedy může být již v době odeslání zásilky vhodně prokázáno, že právě odesílané exempláře splňují potřebné požadavky. Zpětné vystavení osvědčení dne 2. 9. 2020 navíc k exemplářům, u nichž nebylo prokázáno, že by byly obsahem zásilky (viz výše), takovému požadavku nemohlo dostat.
62. Obecně pak z prováděcích pravidel k nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s těmito druhy (nařízení Komise č. 865/2006) – upravující zejména náležitosti formulářů a dokladů – vyplývá, že *„žádosti o dovozní povolení, vývozní povolení a potvrzení o zpětném vývozu, s ohledem na čl. 8 odst. 3, je třeba podávat v dostatečném předstihu, aby se zajistilo jejich vydání ještě před dovozem exemplářů do Společenství anebo před jejich vývozem nebo zpětným vývozem ze Společenství. Propuštění exemplářů do určitého celního režimu nemůže být schváleno, dokud nejsou předloženy požadované doklady“* – článek 13 odst. 1 a 2 prováděcího nařízení.
63. I z tohoto pravidla existuje výjimka – podle článku 15 odst. 1 a 2 prováděcího nařízení platí, že *„odchylně od čl. 13 odst. 1 a článku 14 tohoto nařízení a za předpokladu, že dovozce či vývozce (zpětný vývozce) uvědomí příslušný výkonný orgán při doručení či před odesláním zásilky o důvodech, jež vedly k tomu, že požadované doklady nejsou k dispozici, mohou být doklady pro exempláře druhů zařazených do přílohy B nebo C nařízení (ES) č. 338/97 a rovněž doklady pro exempláře druhů zařazených do přílohy A uvedeného nařízení a podle jeho čl. 4 odst. 5 výjimečně vydány se zpětnou platností“*, s tím, že *„odchylka stanovená v odstavci 1 se použije tehdy, jestliže příslušný výkonný orgán členského státu, v nutných případech po konzultaci s příslušnými orgány třetí země, je ubezpečen, že případné nesrovnalosti nelze přičítat dovozci či vývozci (zpětnému vývozci), a že dovoz či vývoz (zpětný vývoz) dotýcných exemplářů je jinak v souladu s nařízením (ES) č. 338/97, úmluvy a příslušných právních předpisů třetí země“*.
64. Z uvedeného nade vši pochybnost vyplývá, že dodatečné získání vývozního povolení by sice pro žalobce obecně bylo možné, ovšem jen tehdy, pokud by prokázal důvody, které jej vedly k tomu, že vývozní povolení nebo fytosanitární osvědčení včas (nikoliv vlastní vinou) nemohl získat. Žádné takové důvody žalobce ani netvrdí a poukazuje toliko na to, že v dané době si nebyl vědom povinnosti držet příslušné osvědčení nebo vývozní povolení. Takové námitce však již výše městský soud nepřisvědčil.
65. Žalobce v dalším žalobním bodu poukazuje na to, že do 30 dnů od zadržení zásilky mělo dojít k zahájení řízení o zabavení exemplářů (dle § 34 zákona) a do 90 dnů mělo být o tomto zabavení rozhodnuto (§ 34a odst. 2 zákona o obchodování s ohroženými druhy).
66. Ze správního spisu k tomu vyplývá, že zásilka byla zadržena dne 25. 8. 2020, téhož dne byla předána do záchranného centra. Řízení o zabavení exemplářů bylo zahájeno až dne 27. 12. 2021 (doručeno dne 25. 1. 2022, tj. za 1 rok a 5 měsíců poté), prvostupňové rozhodnutí bylo

vydáno dne 13. 7. 2022 (tj. 6 a půl měsíce od zahájení) a pravomocně bylo rozhodnuto o zabavení exemplářů 14. 9. 2022 (tj. 8 a půl měsíce od zahájení řízení).

67. Již na první pohled je zřejmé, že správní orgány (zejména inspekce) nedodržela lhůty stanovené zákonem o obchodování s ohroženými druhy pro provedení řízení o zabavení zadržených exemplářů a výrazně je překročila. Tato skutečnost mezi stranami rovněž není sporná. Ostatně žalovaný se s obdobnou odvolací námitkou žalobce ztotožnil a např. jako důvod k prodloužení neshledal ani nedostatečnou pracovní kapacitu inspekce v předmětném období.
68. Městský soud nicméně ve shodě se žalovaným poukazuje na to, že lhůty dle zákona o obchodování s ohroženými druhy k provedení řízení o zabavení zadržených exemplářů jsou toliko pořádkové. S jejich uplynutím zákon totiž nespojuje žádné procesní důsledky s významem pro podstatu věci – s uplynutím této lhůty např. nevzniká povinnost vydat exemplář, či povinnost nezahajovat nebo rovnou zastavit zahájené řízení. Žalovaný také podle názoru soudu přílehavě poukázal na to, že např. povinnost správního orgánu podle § 34 odst. 3 zákona k vrácení zadržených exemplářů může vzniknout kdykoliv i bez ohledu na probíhající řízení o jejich zabavení. Podmínkou pro vrácení exemplářů je totiž toliko rozptýlení pochybností podle § 34 odst. 1 zákona (např. pominutí pochybností o původu exemplářů, zákonném nakládání s nimi atp.) a to může nastat kdykoliv bez ohledu na probíhající řízení o zabavení exemplářů.
69. Na věc tak podle názoru soudu lze vztáhnout závěry judikatury Nejvyššího správního soudu. Ten např. v rozsudku ze dne 30. 10. 2003, č. j. 6 A 171/2002 - 41, (dostupný na www.nssoud.cz), vyslovil, že „*namítané průtahy v řízení nemají relevanci z hlediska zákonnosti napadeného rozhodnutí, neboť průtahy v řízení lze charakterizovat jako nečinnost státního orgánu, kde procesní ochrana proti této nečinnosti musí směřovat k tomu, aby tato nečinnost skončila, tj. aby státní orgán ve věci jednal a rozhodl. Již z povahy věci proto není možno zrušit vydané rozhodnutí státního orgánu – tedy vyústění jeho procesní aktivity ve formě vydání individuálního právního aktu - pouze z důvodu namítaných průtahů v řízení, neboť takový postup by odporoval samotné logice takto namítané protizákonnosti.*“ (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2010, č. j. 6 Ans 5/2010 – 140 či ze dne 30. 1. 2014, č. j. 4 As 108/2013 - 69).
70. Samotné uplynutí lhůt k zahájení řízení a k rozhodnutí tak nemá význam pro věc samu, která se týká zabavení exemplářů žalobci.
71. Městský soud poté přisvědčil žalovanému v tom, že pokud byl žalobce dotčen nečinností inspekce ve svých právech, bylo v první řadě na něm, aby se domáhal jejího odstranění např. formou žádosti o opatření proti nečinnosti podle § 80 správního řádu nebo případně žalobou podle § 79 a násl. s. ř. s. Žalobce především si měl být vědom toho, v čem nečinnost spočívá a v jakém ohledu se jej dotýká a jakou mu způsobuje újmu. Žalovaný nicméně vhodně poukázal na to, že žalobce po zahájení řízení opakovaně požádal o prodloužení lhůty k vyjádření se k podkladům řízení. Inspekce takto k žádostem žalobce vyhověla dne 22. 2. 2022 (lhůtu prodloužila do 31. 3. 2022), dne 29. 4. 2022 (lhůtu prodloužila do 31. 5. 2022). V tomto ohledu se tedy o prodloužení správního řízení přičinil i žalobce. Podle § 71 odst. 4 správního řádu pak platí, že nedodržení lhůt se nemůže dovolávat ten účastník, který je způsobil.
72. Městský soud dodává, že pokud by újma žalobce následkem dlouhého řízení měla spočívat např. v nákladech za uschování exemplářů v centru do doby pravomocného rozhodnutí o

zabavení exemplářů (dále se jedná o náklady státu jako vlastníka exempláře - srov. § 34a odst. 4, 5, 7 zákona), je na žalobci, aby se proti rozhodnutí o vyčíslení bránil prostředky právní ochrany. Obecně je pak na žalobci, aby se případně domáhal odškodnění za nesprávný úřední postup – průtahy inspekce - dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

73. Žalobce dále namítá, že zabavení exemplářů je majetkovou sankcí, která nepřesahuje 100.000 Kč, uplatní se proto jednoletá promlčecí (prekluzivní) lhůta. Jedná se o dvojí potrestání za jeden čin, neboť žalobce by mohl být stíhán za pokus o nelegální vývoz dle § 34d odst. 1 písm. c) zákona o obchodování s ohroženými druhy.
74. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 1. 2019, 3 As 214/2017 – 53 vyložil, že přestupkové řízení v zákoně o obchodování s ohroženými druhy a řízení o zabavení exemplářů podle § 34a zákona o obchodování s ohroženými druhy jsou dvě odlišná řízení.
75. Je tomu tak proto, že přestupkem je jen společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin (§ 5 zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich).
76. Přestupkem dle § 34d odst. 1 písm. c) zákona o obchodování s ohroženými druhy se rozumí jednání fyzické osoby, která vyveze uměle vypěstovaný exemplář rostlinného druhu v rozporu s nařízením v oblasti obchodování s ohroženými druhy nebo § 17 anebo se o takový vývoz pokusí. Ukládaná sankce až do výše 500.000 Kč dle § 34d odst. 3 písm. a) zákona tak spočívá v postižení jednání osoby, která porušilo pravidla v oblasti obchodování s ohroženými druhy.
77. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 9. 2013, č. j. 6 As 52/2013 – 40, pak vyložil, že řízení o zabavení exemplářů směřuje ke zrušení vlastnického práva původního vlastníka.
78. Zabavení exempláře tedy není sankcí za přestupek a nejedná se proto dvojí sankci za totéž jednání. Na zabavení exempláře se proto neuplatní žádná promlčecí (prekluzivní) doba stanovená zákonem o přestupcích pro zánik odpovědnosti za přestupky. Uplynutí lhůt pro zahájení řízení a pro rozhodnutí o zabavení věci pak nemá význam pro podstatu věci (viz výše).
79. Samotné naplnění podmínek k zabavení exemplářů dle § 34a odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy není přímo předmětem žalobcových námitek. Podle § 34a odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy inspekce zabaví nelegálně získaný, dovážený, vyvážený, zpětně vyvážený nebo držený exemplář, exemplář, který nebyl zaregistrován podle § 23, anebo exemplář, u něhož nebyl prokázán původ ve smyslu § 24 zákona. Pouze v odůvodněných případech a pokud to není v rozporu s jinými právními předpisy, může inspekce od zabavení upustit. Stejně postupuje inspekce v případě, že bylo porušeno právo Evropských společenství o ochraně ohrožených druhů.
80. Městský soud pro úplnost uzavírá, že to, že žalobce předmětné exempláře bez vývozního povolení či fytosanitárního osvědčení vyvážel, bylo v řízení prokázáno bez pochybností. Současně žalobce v žalobě konkrétně ani netvrdí, že vyvstaly důvody, pro které by bylo možno od zabavení upustit.
81. Soud se proto ztotožnil s inspekcí a se žalovaným, že žalobce vyvážel předmětné exempláře bez vývozního povolení či fytosanitárního osvědčení. Jednalo se tak o nelegálně vyvážené exempláře a byl tak naplněn důvod k zabavení exemplářů dle § 34a odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy.

82. Městský soud v odůvodnění postupně odpověděl na řadu stěžejních otázek věci – jde o samotný účel, cíl a podstatu ochrany ohrožených rostlin před vývozem dle nařízení č. 338/97, o potřebu dispozice potřebnými povoleními ještě před odesláním zásilky, nemožnost dodatečného získání těchto povolení. V žalobcem namítaných souvislostech poté hodnotil zákonnost postupu inspekce a žalovaného.
83. Soud se těmito úvahami zabýval výše a na tomto místě již jen shrnuje, že neshledal důvod, aby znalec zvláště hodnotil žalobcem navržené otázky: jaká je závažnost zadržení rostlin z hlediska celospolečenské nebezpečnosti a způsobené škody pro společnost, jaký má vliv zabavení rostlin na ochranu přírody v ČR, jaký má vliv zadržení uměle vypěstovaných rostlin bez vývozního dokladu na ohrožení přírodních společenstev předmětných rostlin. Rovněž tak soud nepovažoval za nezbytné, aby znalec srovnával stav, kdy by zásilka obsahovala předmětné povolení (i fyto-sanitární osvědčení) se stavem, kdy byl doklad pořízen dodatečně a aby hodnotil závažnost chybějícího vývozního dokladu a jeho věcný obsah. V odůvodnění rozsudku se soud věnoval i hodnocení zákonnosti postupu inspekce.
84. K poslední žalobcem navrhované otázce, jak stát bude nakládat s rostlinami po jejich zabavení, městský soud poukazuje na to, že dle § 34a odst. 7 zákona o obchodování s ohroženými druhy platí, že vlastníkem exempláře zabaveného na základě pravomocného rozhodnutí se stává stát, přičemž hospodaření s tímto exemplářem přísluší ministerstvu. Ministerstvo do 3 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o zabavení určí, jak bude s exemplářem dále naloženo, přičemž může převést právo k hospodaření s exemplářem na jinou organizační složku státu nebo právnickou osobu, v odůvodněných případech může převést exemplář i do vlastnictví vhodné osoby.
85. Otázka budoucího nakládání se zadrženými a zabavenými exempláři však není a nijak nesouvisí s předmětem tohoto řízení, v němž jde o posouzení zákonnosti zabavení těchto exemplářů. Jde o následek tohoto zabavení. Soud proto v projednávané věci neshledal důvod, aby znalec hodnotil i tuto otázku.
86. Jelikož o všech žalobcem vznesených otázkách si soud učinil úsudek sám, neshledal důvod, aby zadal jejich znalecké posouzení. Žalobcem navrhovaný znalecký posudek proto soud považuje za nadbytečný.

VI. Závěr a náklady řízení

87. Městský soud uzavírá, že žalobce v době odeslání zásilky nedisponoval potřebným vývozním povolením nebo fyto-sanitárním osvědčením; toto povolení či rostlinolékařské osvědčení nemohlo být doloženo ani dodatečně. Žalobce při vývozu postupoval v rozporu s účelem a cílem nařízení Rady (ES) č. 338/97. Soud se ztotožnil s inspekcí a žalovaným, že důvod pro zabavení exemplářů podle § 34a odst. 1 zákona o obchodování s ohroženými druhy byl naplněn. Dílčími námitkám proti postupu inspekce či žalovaného soud nepřisvědčil.
88. Na základě shora uvedených skutečností soud žalobu shledal nedůvodnou a jako takovou ji v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
89. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 věta první s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. S ohledem na to, že žalobce v řízení úspěšný nebyl, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jakožto úspěšnému účastníkovi řízení

náležela náhrada nákladů řízení, soud tuto náhradu nepřiznal, neboť mu nad rámec běžné úřední činnosti žádné náklady nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, a to v tolika vyhotoveních (podává-li se v listinné podobě), aby jedno zůstalo soudu a každý účastník dostal jeden stejnopis. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. října 2023

JUDr. Ing. Viera Horčicová v. r.
předsedkyně senátu